

Høring av forslag til ny vann- og avløpsforskrift

Gjerstad kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 1. desember 2018.

Hørings svar kan sendes postmottak@gjerstad.kommune.no eller til Gjerstadveien 1335, 4980 Gjerstad.

1 Bakgrunn

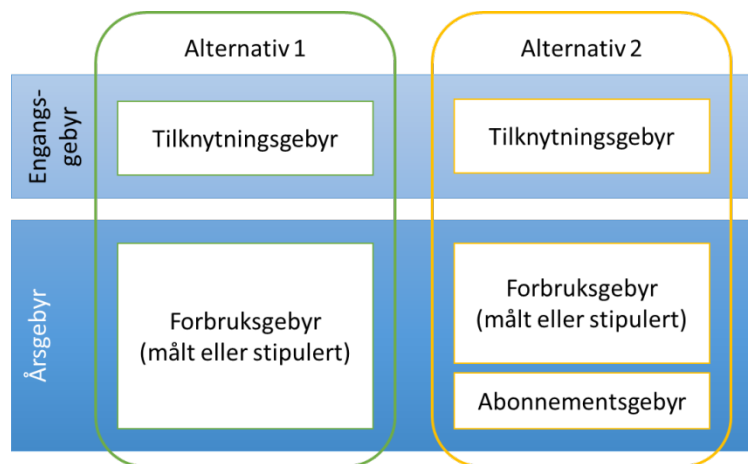
Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Gjeldende vann- og avløpsforskrift ble vedtatt av Gjerstad kommunestyre i 2006. Siden den gang har det skjedd viktige endringer i sentrale lover og forskrifter som berører vannforsyning og avløpshåndtering. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving.

Vann- og avløpsgebyrene i Gjerstad kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vann og avløp gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.



Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

2.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen kan i lokal forskrift vedta at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

2.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader

med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

2.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

2.2 Årsgebyr

2.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal bebyggelsens areal legges til grunn for boligeiendommer, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket sett over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn er lik avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

2.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som følger av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For bedrifter, gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

2.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen.

Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

2.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

2.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

2.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eidegdomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

3 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Gjerstad kommune heter *Forskrifter om vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov 31 mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter*. Forskriften ble vedtatt av Gjerstad kommunestyre 14. desember 2006.

3.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom eller ved førstegangs oppføring av bygg på eiendom, som blir tilknyttet vann- og/eller avløpstjenester. Tabell 1 under viser tilknytningsgebyret for 2018.

Tilknytningsgebyr inkl. mva	Vann	Avløp	Totalt
Per eiendom	500	500	1 000

Tabell 1 – Tilknytningsgebyr ved gjeldende forskrift

3.2 Årsgebyr

Etter gjeldende forskrift betaler vann- og avløpsabonentene et todelt årsgebyr. Dette innebærer at abonnentene belastes et abonnementsgebyr, uavhengig av forbruk, og et variabelt ledd som er fastsett på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1. Abonnementsgebyr er inndelt i to kategorier, bolig og næring. I gjeldende gebyrregulativ betaler næringsabonnenter to abonnementsgebyr, mens bolig- og fritidseiendommer betaler ett abonnementsgebyr. Tabell 2 under viser abonnements- og forbruksgebyret for Gjerstad kommune i 2018.

Forbruks- og abonnementsgebyr inkl. mva	Vann	Avløp	Totalt
Abonnementsgebyr bolig- og fritidseiendommer	2 080	3 410	5 490
Abonnementsgebyr næring	4 160	6 820	10 980
Forbruksgebyr per m ³	17,90	30,83	48,73

Tabell 2 – Abonnements- og forbruksgebyr ved gjeldende forskrift

Boligabonnenter som ikke har vannmåler blir stipulert på grunnlag av tilknyttet bruksareal (BRA). I tabell 3 under vises eksempler på årsgebyr for både målt og stipulert forbruk.

Årsgebyr 2018 inkl. mva	m ³	Vann	Avløp	Totalt
Bolig - Stipulert forbruk 0-99 m ² + ab.gebyr	130	4 407	7 418	11 825
Bolig - Stipulert forbruk 100-150 m ² + ab.gebyr	200	5 660	9 576	15 236
Bolig - Stipulert forbruk 151-250 m ² + ab.gebyr	320	7 808	13 276	21 084
Bolig - Stipulert forbruk over 250 m ² + ab.gebyr	400	9 240	15 742	24 982
Bolig - Målt forbruk + ab.gebyr	100	3 870	6 493	10 363
Bolig - Målt forbruk + ab.gebyr	200	5 660	9 576	15 236
Næring - Målt forbruk + ab.gebyr	200	7 740	12 986	20 726
Næring - Målt forbruk + ab.gebyr	2 000	39 960	68 480	108 440

Tabell 3 – Årsgebyr ved gjeldende forskrift

4 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

4.1 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått som en fast sats krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 8.1 bokstav a) til e). En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningsstørrelse.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Norsk vann anbefaler et lavt tilknytningsgebyr. Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger et gitt år medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt tilknytningsgebyr vil følgelig gjøre budsjetteringen mer forutsigbar og bidra til et mer stabilt årsgebyr. Samtidig er kommunens kostnader ved tilknytning ofte bare administrative, noe som underbygger *Norsk vanns* anbefaling om et lavt tilknytningsgebyr.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

4.2 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår å videreføre et todelte årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelte gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Inntekter fra fastdelen av gebyret skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede faste kostnader.

4.3 Abonnementsgebyr

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per eiendom. For andre eiendommer enn boliger/fritidsboliger vil abonnementsgebyret vektet etter forbruksdata, slik at abonnementsgebyret står i forhold til abonnentens andel av kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp.

4.4 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper. Gebyret fastsettes etter enten målt eller stipulert forbruk for boligeiendommer og som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer. Ved stipulert forbruk foreslås det å videreføre dagens ordning i ny forskrift. Det begrunnes med at alle abonnenter skal over på vannmåler. Inntil man har skaffet seg vannmåler skal forbruket beregnes ut ifra fire intervaller basert på eiendommens bruksareal (BRA). Er eiendommen mindre eller lik 99 kvadratmeter blir den stipulert til 130 kubikkmeter, er eiendommen større enn 99 kvadrat men mindre eller lik 150 kvadratmeter blir den stipulert til 200 kubikkmeter, er eiendommen større enn 150 kvadrat men mindre eller lik 250 kvadratmeter blir den stipulert til 320 kubikkmeter, mens alle eiendommer over 250 kvadratmeter blir stipulert til 400 kubikkmeter.

Kvadratmeter	Stipulert kubikkmeter
0-99 m ²	130 m ³
100-150 m ²	200 m ³
151-250 m ²	320 m ³
Over 250 m ²	400 m ³

Tabell 4 – Stipulert forbruk

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

4.5 Særskilt om vannmåler mv.

Gjeldende forskrift tar utgangspunkt i at vannmålere eies av abonnenten. I forslag til ny forskrift videreføres dette. Abonnenten betaler selv for anskaffelse og vedlikehold av vannmåleren.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet.

5 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Regulativet vedtas årlig av kommunestyret og følgende gebyrsimuleringer er kun en eksempelvis oppstilling. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2018 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Simuleringen tar ikke høyde for eventuell økning i gebyrene for 2019. Alle priser er inkl. mva.

Den nye VA-forskriften belaster nærings- og kombinasjonseiendommer med abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på vannforsyningskapasiteten til den enkelte eiendom. Simuleringen for nærings- og kombinasjonseiendommer er basert på et utarbeidet eksempel på mulige kategorier i Gjerstad kommune. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ.

Forbruks- og abonnementsgebyr ved ny forskrift

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del, slik som ved gjeldende forskrift. Det er lagt til grunn at den faste delen (abonnementsgebyret) skal dekke de faste kostandene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per eiendom. Næringseiendom, kombinasjonseiendom og borettslag skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk. I avsnitt 5.4 er det utarbeidet næringskategorier for Gjerstad kommune. Endelig kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ. I tabell 5 og tabell 6 er det vist en sammenligning av ny og gjeldende forskrift for henholdsvis vann og avløp. Ny forskrift foreslår en økning i abonnementsgebyret og en reduksjon i forbruksgebyr. Denne endringen skyldes at man ønsker å få dekke en større andel av de faste kostnadene. I denne simuleringen utgjør abonnementsgebyret 40 % av gebyrinntektene for vann og avløp.

Vann 2018, inkl. mva	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/abonnet	2 080	2 327
Forbruksgebyr	kr/m3	17,90	16,45

Tabell 5 – Sammenligning av forbruks- og abonnementsgebyr for vann ved ny og gjeldende VA-forskrift

Avløp 2018, inkl. mva	Enhet	Gjeldende	Ny forskrift
Abonnementsgebyr	kr/abonnet	3 410	3 603
Forbruksgebyr	kr/m3	30,83	28,06

Tabell 6 – Sammenligning av forbruks- og abonnementsgebyr for avløp ved ny og gjeldende VA-forskrift

5.1 Årsgebyr stipulert forbruk

I dagens forskrift betaler de fleste private vann- og avløpsabonnenter etter stipulert forbruk. Tabell 7 og tabell 8 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med fire ulike størrelser for stipulert forbruk, basert på arealkategoriene; 0-99 m², 100-150 m², 151-250 m² og over 250 m².

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 0-99 m2	130	4 407	7 418	11 825
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 100-150 m2	200	5 660	9 576	15 236
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 151-250 m2	320	7 808	13 276	21 084
Stipulert forbruk + ab.gebyr - over 250 m2	400	9 240	15 742	24 982

Tabell 7 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med stipulert forbruk ved gjeldende VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 0-99 m2	130	4 465	7 251	11 717
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 100-150 m2	200	5 617	9 216	14 832
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 151-250 m2	320	7 590	12 583	20 173
Stipulert forbruk + ab.gebyr - over 250 m2	400	8 906	14 828	23 734

Tabell 8 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med stipulert forbruk ved ny VA-forskrift

Tabell 9 nedenfor viser gebyrdifferanser mellom ny og gjeldende VA-forskrift. Et negativt tall i tabellen under indikerer at abonnenten betaler mindre ved ny enn ved gjeldende forskrift.

Δ mellom ny og gjeldende forskrift	m3	Diff. Vann	Diff. Avløp	Totalt
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 0-99 m2	130	58	-167	-108
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 100-150 m2	200	-43	-360	-404
Stipulert forbruk + ab.gebyr - 151-250 m2	320	-218	-693	-910
Stipulert forbruk + ab.gebyr - over 250 m2	400	-334	-914	-1 248

Tabell 9 – Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift

Simuleringen viser at de fleste abonnenter som betaler etter stipulert forbruk vil få et lavere årsgebyr ved ny forskrift. Gebyrreduksjonen skyldes i hovedsak at man tildeler næring flere fastledd ved ny forskrift. Næring vil på denne måten betale en større andel av de faste kostnadene enn ved gjeldende forskrift. Ny forskrift gir dermed en kostnadsvidring fra bolig- til næringseiendommer.

5.2 Årsgebyr målt forbruk

Tabell 10 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer for målt forbruk ved ny forskrift, mens tabell 11 viser tilsvarende gebyrer ved gjeldende forskrift. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike størrelser for målt forbruk; 60, 120, 180 og 240 m³.

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Målt forbruk + abonnementsgebyr	60	3 154	5 260	8 414
Målt forbruk + abonnementsgebyr	120	4 228	7 110	11 338
Målt forbruk + abonnementsgebyr	180	5 302	8 959	14 261
Målt forbruk + abonnementsgebyr	240	6 376	10 809	17 185

Tabell 10 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for abonnenter med målt forbruk ved gjeldende VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Målt forbruk + abonnementsgebyr	60	3 314	5 287	8 601
Målt forbruk + abonnementsgebyr	120	4 301	6 971	11 271
Målt forbruk + abonnementsgebyr	180	5 288	8 654	13 942
Målt forbruk + abonnementsgebyr	240	6 275	10 338	16 613

Tabell 11 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for abonnenter med målt forbruk ved ny VA-forskrift

Tabell 8 nedenfor viser gebyrdifferanser mellom ny og gjeldende VA-forskrift. Et negativt tall i tabellen under indikerer at boligabonnenten betaler mindre ved ny enn ved gjeldende forskrift.

Δ mellom ny og gjeldende forskrift	m3	Diff. Vann	Diff. Avløp	Totalt
Årsgebyr målt forbruk	60	160	27	187
Årsgebyr målt forbruk	120	73	-139	-66
Årsgebyr målt forbruk	180	-14	-305	-319
Årsgebyr målt forbruk	240	-101	-471	-573

Tabell 12 – Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende forskrift

Skjæringspunktet der ny forskrift blir billigere enn gjeldende forskrift er ved 170 og 70 m³ for henholdsvis vann og avløp. Gebyrøkningen for de med lavt vannforbruk skyldes i hovedsak at man har økt abonnementsgebyret for å få dekket en større andel av de faste kostnadene på vann og avløp. Abonnenter som har et forbruk på 120 m³ vil få billigere gebyrer som følge av lavere kubikkpris og kategoriseringen av næringseiendommer i ny forskrift. Den nye kategoriseringen av næring gir henholdsvis 22 og 30 nye abonnenter for vann og avløp.

5.3 Næringskategorier

Bakgrunnen for inndelingen av kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for abonnenter med boligeiendom. I gjeldende gebyrregulativ blir alle næringsabonnenter tildelt 2 abonnementsgebyr. Næringsabonnenter vil i ny forskrift bli inndelt i 4 ulike kategorier som gir fra 1 til 10 abonnementsgebyrer. Tabell 13 nedenfor viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforbruk. Dette gjelder for borettslag, nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m3 lav	m3 høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	200	46	24
Kategori 2	3	200	1 000	24	15
Kategori 3	6	1 000	3 000	11	9
Kategori 4	10	3 000	6 000	1	1

Tabell 13 – Oversikt over næringskategorier og antall fastledd

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk de siste årene. Dette er en god og tilgjengelig måte å beregne forsyningskapasitet til den enkelte eiendom, og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringsseiendom. Praksisen er brukt i flere kommuner.

Uten en slik vektning ville hver næringsabonnt bare betalt ett abonnementsgebyr uavhengig av eiendommens relative andel av kommunens produksjons-/håndteringskapasitet. Dette ville resultert i en uheldig skjevdeling av kapitalkostnadene mellom bolig- og næringsseiendommer.

5.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 20 år (vannbehandlingsanlegg/renseanlegg) og 40 år (vann- og avløpsledninger) slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

EDM anbefaler sterkt å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fem år tilbake i tid. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringsseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

5.4 Årsgebyr næring

Tabell 14 og tabell 15 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for nærings- og kombinasjonseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i 4 ulike størrelser for målt forbruk; 100, 600, 2.000 og 4.500 m³. Disse verdiene representerer snittforbruket til tilhørende kategori, se tabell 13 i avsnitt 5.3.

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m ³	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Næring - 2 abn.gebyr + målt forbruk	100	5 950	9 903	15 853
Næring - 2 abn.gebyr + målt forbruk	600	14 900	25 318	40 218
Næring - 2 abn.gebyr + målt forbruk	2 000	39 960	68 480	108 440
Næring - 2 abn.gebyr + målt forbruk	4 500	84 710	145 555	230 265

Tabell 14 – Simulerte vann- og avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer ved ny VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m ³	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Næring - 1 abn.gebyr + målt forbruk	100	3 972	6 410	10 381
Næring - 3 abn.gebyr + målt forbruk	600	16 850	27 647	44 497
Næring - 6 abn.gebyr + målt forbruk	2 000	46 859	77 742	124 601
Næring - 10 abn.gebyr + målt forbruk	4 500	97 288	162 308	259 596

Tabell 15 – Vann- og avløpsgebyrer for ulike næringseiendommer ved gjeldende VA-forskrift

I tabell 16 vises gebyrdifferansene mellom ny og gjeldende forskrift. Et negativt tall i tabellen under indikerer at næringsabonnenten betaler mindre ved ny enn ved gjeldende forskrift. I avsnitt 5.3 kan man se at de fleste næringsabonnenter i Gjerstad kommune befinner seg i kategori 1 og 2.

Δ mellom ny og gjeldende forskrift	m ³	Diff. Vann	Diff. Avløp	Totalt
Årsgebyr næring (kategori 1)	100	-1 978	-3 493	-5 472
Årsgebyr næring (kategori 2)	600	1 950	2 329	4 279
Årsgebyr næring (kategori 3)	2 000	6 899	9 262	16 161
Årsgebyr næring (kategori 4)	4 500	12 578	16 753	29 331

Tabell 16 – Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift

Simuleringen viser at næringseiendommer som har lavt nok vannforbruk vil få lavere gebyrer som følge av at de nå kun skal betale ett abonnementsgebyr på lik linje med boligabonnenter. Næringseiendommer med høyere vannforbruk vil betale mer ved ny enn ved gjeldende forskrift, dette skjer som følge av kategoriseringen av næringseiendommene der man tildeler flere abonnementsgebyr enn man har gjort tidligere. Kategoriseringen av næringseiendommer medfører at næringseiendommer betaler en større andel av de faste kostnadene enn ved gjeldende forskrift. Ny forskrift gir dermed en kostnadsvridning fra bolig- til næringseiendommer. Skjæringspunktet der ny forskrift blir dyrere enn gjeldende forskrift er ved 200 m³ for henholdsvis vann og avløp.